

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 10. 6. 2016
COM(2016) 382 final

2016/0179 (NLE)

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

týkajúce sa vytvorenia záruky získania zručností

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Na zručnostiach záleží

Vysoká produktivita a trvalá konkurencieschopnosť a rast závisia od kvalifikovanej a prispôsobivej pracovnej sily a od plného využitia dostupných zručností. Zamestnateľnosť spočíva v kvalite zručností jednotlivcov. Krajiny s vysokým podielom dospelého obyvateľstva, ktoré má nízku úroveň základných zručností (schopnosť čítať a písať, schopnosť počítať) a digitálnych zručností, majú nižšiu úroveň produktivity práce a v konečnom dôsledku aj nižšie vyhliadky na rast a konkurencieschopnosť¹. Existuje priestor na efektívnejšie využívanie európskeho ľudského kapitálu počas celého života, ako aj na zlepšenie ľudského kapitálu Únie zvyšovaním celkovej úrovne zručností. Na tento účel je potrebné mobilizovať zdroje na úrovni EÚ. V ročnom prieskume rastu na rok 2016² sa zdôrazňuje, že „inteligentné investície do ľudského kapitálu Európy“ a vybavenie ľudí potrebnými zručnosťami na podporu inovácií a konkurencieschopnosti a na dosiahnutie vysokej produktivity sú najlepším spôsobom, ako zabrániť strate zamestnania a znížiť riziko chudoby a sociálneho vylúčenia.

Základné zručnosti a dosiahnutý stupeň vzdelania v Európe

Z prieskumu zručností dospelých (PIAAC), ktorý vykonala Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), vyplýva, že jeden z piatich dospelých Európanov (vo veku od 16 do 65 rokov) má len základnú úroveň schopnosti čítať a písať, pričom jeden zo štyroch má len najnižšiu úroveň schopnosti počítať³ a pomocou IKT dokáže riešiť iba veľmi jednoduché úlohy. Z prieskumu OECD PIAAC vyplýva aj to, že dosiahnutý stupeň vzdelania úzko súvisí s ovládaním základných zručností, hoci úroveň zručností sa medzi jednotlivcami s podobnou kvalifikáciou môže značne líšiť. Pokiaľ ide o dosiahnutý stupeň vzdelania, v priemere nemá dosiahnuté vyššie sekundárne vzdelanie približne jedna štvrtina Európanov vo veku 25 až 64 rokov; v niektorých krajinách je tento podiel vyšší než 40 % a približuje sa až 57 %. Okrem toho výsledky v oblasti vzdelávania nie sú v rámci podskupín obyvateľstva rovnomerne rozložené; približne 44 % štátnych príslušníkov tretích krajín s pobytom v EÚ napríklad nemá dosiahnuté vyššie sekundárne vzdelanie (t. j. približne 7 % dospelých osôb v EÚ bez vyššieho sekundárneho vzdelania) a v porovnaní so štátnymi príslušníkmi EÚ má častejšie nízku úroveň základných zručností.

Vplyv nízkej úrovne zručností na jednotlivé osoby predstavuje mnohostranný problém so značnými dôsledkami. Osobám s nízkou úrovňou zručností sa obvykle menej darí na pracovnom trhu (dosahujú vyššiu mieru nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti, po období nezamestnanosti pomalšie nastupujú do práce, majú nižšie mzdy atď.) a sú vystavené väčšiemu riziku chudoby a sociálneho vylúčenia. Ich vyhliadky na trhu práce sa počas recesie ešte zhoršili: miera nezamestnanosti osôb s dosiahnutým nanajvýš nižším sekundárnym

¹ OECD, Skills Outlook 2013: First Results from the Survey of Adult Skills (Prehľad zručností podľa OECD 2013: prvé výsledky z prieskumu zručností dospelých).

² Ročný prieskum rastu na rok 2016, Posilniť oživenie a upevniť konvergenciu, Brusel, 26.11.2015, COM (2015) 690 final, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2016/ags2016_annual_growth_survey.pdf.

³ V tomto dokumente sa pojem „zručnosti“ používa v širšom zmysle a vzťahuje sa na to, čo človek vie, čomu rozumie a čo je schopný robiť, t. j. aké má vedomosti a kompetencie.

vzdelaním sa zvýšila z 9,7 % (v roku 2008) na 17,4 % (v roku 2014), pričom u osôb s vyšším stupňom vzdelania sa zvýšila o necelé 3 percentuálne body. V posledných rokoch došlo k prevažnej väčšine prípadov straty zamestnania u nízkokvalifikovaných osôb (viac ako deväť miliónov prípadov).

Nízka úroveň zručností môže mať vplyv aj na deti osôb, ktoré sa nachádzajú v tejto situácii. Z PIAAC totiž vyplynulo, že deti rodičov s nízkym stupňom dosiahnutého vzdelania dosahujú v niektorých krajinách v porovnaní s deťmi, ktorých rodičia dosiahli vyšší stupeň vzdelania, v súbore testovaných zručností výrazne nižšiu úroveň.

Táto situácia generuje vysoké náklady, a to nielen pre jednotlivca, ale aj pre hospodárstvo a spoločnosť ako celok, vrátane verejných výdavkov na nezamestnanosť a sociálne dávky.

Nové výzvy

Nové spôsoby práce vrátane hospodárskych modelov spolupráce, vyššej miery nezávislej práce a práce na základe zmluvy, ako aj častejšie zmeny pracovných miest (v prípade potreby a na základe príležitostí), a zmeny v organizácii práce sú faktory, z ktorých každý má vplyv na typy zručností, ktoré sú potrebné. Prognózy naznačujú, že hoci pracovné miesta vyžadujúce nízku úroveň zručností nezaniknú, obsadí ich maximálne 15 % pracovnej sily⁴. Trend smerujúci k vytváraniu vysokokvalifikovaných pracovných miest na všetkých úrovniach bude pokračovať a mnoho tradičných manuálnych alebo jednotvárných pracovných miest zanikne alebo sa zmení na pracovné miesta vyžadujúce vyššie základné zručnosti.

Demografické trendy povedú k tomu, že objem pracovnej sily, ktorú tvorí obyvateľstvo v produktívnom veku (od 20 do 64 rokov), sa bude neustále znižovať a podľa očakávaní sa z 306 miliónov zníži na 269 miliónov. Tieto trendy by mohli prehĺbiť nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami na trhoch práce, a tak obmedziť investície, inovácie a rast. Nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami môže brániť rastu produktivity a prerozdeleniu zdrojov medzi odvetvami v rámci jednotlivých členských štátov a medzi nimi, čo môže zasa viesť k vytvoreniu prekážok pri využívaní plných výhod jednotného trhu a k ďalšiemu zníženiu odolnosti proti otrasom v zraniteľných ekonomikách. Tieto trendy predstavujú výzvu, ktorá podčiarkuje potrebu integrovať nevyužitý ľudský kapitál na trh práce, a to najmä dospelé osoby s nízkou úrovňou zručností. V záujme vyváženia týchto demografických trendov vzniká jasná potreba zvýšiť mieru zamestnanosti, zvýšiť produktivitu pracovnej sily a dlhšie udržať staršie generácie v pracovnom pomere. K preklenutiu tohto problému môžu prispieť aj migranti za predpokladu, že ich zručnosti naplnia potreby trhu práce a správne sa využijú.

Väčšina osôb, ktoré budú o dve desaťročia v Európe tvoriť pracovnú silu, sú už dnes dospelými osobami. Investície do sústavného zlepšovania ich zručností určia, či je EÚ schopná využívať prínosy technického pokroku a zabezpečiť konkurencieschopnosť. Je potrebné, aby sa viac urobilo v záujme podpory neustáleho rozvíjania zručností pracovnej sily.

Prekážky pri zvyšovaní úrovne zručností

Jediným možným riešením na všetky uvedené výzvy je posilnenie postavenia ľudí, či už zamestnaných alebo bez práce, pri získavaní zručností, ktoré potrebujú, aby mohli vstúpiť na trh práce, alebo ak sú zamestnaní, aby dokázali držať krok so zvyšujúcimi sa požiadavkami na

⁴

<http://www.cedefop.europa.eu/sk/publications-and-resources/publications/5526>.

zručnosti.

Značná časť obyvateľstva v produktívnom veku vrátane osôb, ktoré už zamestnanie majú, však nemá základnú schopnosť čítať a písať, schopnosť počítať ani základné digitálne zručnosti nevyhnutné na to, aby sa mohli zapojiť do odbornej prípravy potrebnej na udržanie kroku s meniacimi sa požiadavkami svojej práce a na zabránenie stratám zručností. Nízkokvalifikovaným pracovníkom spolu so staršími pracovníkmi a osobami, ktoré nemajú príležitosť rozvíjať svoje zručnosti počas svojho pracovného života, najviac hrozí zastaranosť zručností.

Zamestnané osoby s nízkou úrovňou zručností okrem toho často pracujú na takých miestach, ktoré neponúkajú odbornú prípravu na pracovisku, kde zamestnávateľia organizujú menej odbornej prípravy a na ktorých v porovnaní s vysokokvalifikovanými osobami nemajú výhody ďalšieho vzdelávania. Výsledkom je, že uviaznu v pasci nízkokvalifikovaných, a preto zle platených pracovných miest, ktoré im neponúkajú veľa možností, ako si zlepšiť zručnosti.

Hoci riešenie na tieto problémy je jasné (t. j. zvyšovanie úrovne zručností v prípade osôb, ktorým chýbajú základné zručnosti na to, aby mohli úspešne vstúpiť na trh práce alebo držať krok s jeho potrebami), hlavnou prekážkou napredovania je obmedzená účasť osôb, najmä dospelých osôb s nízkou úrovňou zručností, na vzdelávaní a odbornej príprave. Podľa výberového zisťovania pracovných síl sa počas štyroch týždňov pred uskutočnením prieskumu do učenia v akejkoľvek forme zapojilo len 10,8 % dospelých osôb, pričom cieľ, ktorý bol schválený na európskej úrovni do roku 2020, predstavuje 15 %. Miera účasti na vzdelávaní nízkokvalifikovaných dospelých osôb je ešte nižšia: do procesu vzdelávania sa v priemere zapája len 4,3 %⁵. Existuje tu teda problém rovnakého prístupu k vzdelávacím možnostiam, ktorý sa týka aj štátnych príslušníkov tretích krajín a ktorý treba riešiť.

Táto obmedzená účasť na ďalšom vzdelávaní je spôsobená štrukturálnymi, ako aj situačnými prekážkami, ktoré sú úzko prepojené.

Štrukturálne prekážky okrem iného súvisia s obmedzeným poradenstvom, ktoré je k dispozícii a ktorého cieľom je zvýšiť informovanosť príslušných osôb o prínosoch zvyšovania úrovne zručností, o dostupných vzdelávacích možnostiach a podporných opatreniach, ale takisto aj s obmedzením, pokiaľ ide o vzdelávacie možnosti prispôbené dospelým osobám.

Vo väčšine členských štátov sa úsilie poradenských služieb zameriava prevažne na rýchle opätovné začlenenie nezamestnaných osôb na trh práce; vo väčšine prípadov neexistujú osobitné podporné opatrenia, ktorých cieľom je poskytnúť im vzdelávacie možnosti, aby si zlepšili svoje zručnosti. Navyše, ďalšie vzdelávanie potrebujú aj dospelé osoby, ktoré sú zamestnané alebo ekonomicky neaktívne, ako aj osoby s nízkou úrovňou zručností, a prínosom pre ne by bol prístup k poradenským službám.

Dospelé osoby sa zriedka zapoja do ďalšieho vzdelávania, ak takéto vzdelávanie znamená, že sa majú vrátiť do školy a začať odznova. Ich účasť by sa mohla posilniť tak, že budú mať možnosť dať si potvrdiť a uznať zručnosti, ktoré nadobudli prostredníctvom neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, a na základe hodnotenia zručností budú môcť identifikovať svoje potreby zvyšovania úrovne zručností. V odporúčaní Rady z 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa sú členské štáty vyzvané, aby zaviedli vnútroštátne opatrenia na potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a

⁵ Eurostat Labour Force Survey (Eurostat, výberové zisťovanie pracovných síl) 2014.

informálneho učenia sa do konca roku 2018. Najnovší súpis neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa (z roku 2014) ukazuje, že v zavádzaní režimov potvrdzovania sa celkovo dobre napreduje. Je však potrebné urobiť viac, aby sa zabezpečila ich široká dostupnosť: potvrdzovanie môžu využívať znevýhodnené skupiny a skupiny osôb s nízkou úrovňou zručností iba v ôsmych krajinách, zatiaľ čo v 15 členských štátoch systém auditu zručností nie je zavedený.

Keďže situácia v jednotlivých členských štátoch sa odlišuje a skupina dospelých osôb s nízkou úrovňou zručností zahŕňa viaceré veľmi odlišné podskupiny (napr. osoby zamestnané, nezamestnané, ekonomicky neaktívne, osoby vo vidieckych oblastiach, migrantov, skupiny znevýhodnených menšín) neexistuje žiadne univerzálne riešenie; okrem toho má v každej podskupine každý jednotliviec osobitné potreby, a preto je potrebné ponuku prispôbiť podľa potreby. Individualizovaná podpora však nie je rovnako dostupná v celej EÚ.

Ukázalo sa, že flexibilné cesty vzdelávania (napr. diaľkové vzdelávanie, zmiešané učenie, modulárne vzdelávanie atď.) podporujú účasť dospelých na vzdelávaní, no v mnohých prípadoch dostupná forma, v ktorej sa poskytujú, stále nespĺňa ich potreby. Iba polovica členských štátov má špecializované programy alebo rámce na poskytovanie základných zručností pre dospelých. Len 3,6 % Európanov získalo vyššie sekundárne vzdelanie po dovŕšení 25. roku a medzi jednotlivými krajinami existujú značné rozdiely. Zdá sa, že členské štáty, ktoré ponúkajú flexibilné modulárne programy, majú väčší podiel dospeléj populácie dosahujúcej vyššie sekundárne vzdelanie vo veku 25 rokov alebo viac.

Situačné prekážky súvisia s konkrétnou situáciou dotknutých jednotlivcov, a môžu zahŕňať rodinné povinnosti, kolidujúce harmonogramy, náklady, nedostatok podpory od zamestnávateľa, vzdialenosť atď. Spomedzi nich sa prvé dve zdajú byť najčastejšie uvádzanými prekážkami v rámci prieskumu vzdelávania dospelých. Ďalšou prekážkou je chýbajúca motivácia, ktorá môže byť spôsobená nedostatkom informovanosti o potrebe zvyšovania úrovne zručností a o výhodách vyplývajúcich z investovania do zručností. Z výskumu vyplýva aj to, že osoby so slabými základnými zručnosťami často nedokážu alebo nie sú ochotné uznať svoje slabé stránky a v dôsledku toho nevidia potrebu ich zdokonaľovať.

Ciele

Cieľom tejto iniciatívy je zlepšiť životné šance ľudí a dosiahnuť vyššiu mieru zamestnateľnosti, čo v konečnom dôsledku povedie k vytvoreniu pevnejšej základne ľudského kapitálu, ako aj vyššieho a inkluzívnejšieho rastu v celej EÚ. Na dosiahnutie hmatateľného vplyvu bude treba vyvinúť značné politické a finančné úsilie. V súlade s Paktom stability a rastu budú členské štáty musieť zmobilizovať dostatočné verejné investície do zručností ľudí. Členské štáty však budú mať z týchto investícií prospech, pretože pomôžu prilákať viac ľudí do zamestnania a posilnia produktivitu pracovnej sily.

Jej snahou je podporiť osoby, ktoré opustili systém počiatočného vzdelávania a odbornej prípravy bez dosiahnutia vyššieho sekundárneho vzdelania, aby mali prístup k možnostiam zvýšiť si úroveň zručností s cieľom zlepšiť si schopnosť čítať a písať, schopnosť počítať a digitálne zručnosti, vďaka ktorým by dosiahli kvalifikáciu na úrovni 4 EKR alebo rovnocennú kvalifikáciu. Úroveň 4 Európskeho kvalifikačného rámca (EKR)⁶ je vo väčšine krajín úrovňou kvalifikácie zodpovedajúcou vyššiemu sekundárnemu vzdelaniu.

⁶ Pozri v oddiele I.2 sprievodnú technickú prílohu SWD(2016) 195.

Záruka získania zručností zahŕňa tri kroky:

- hodnotenie zručností, ktoré nízkokvalifikovaným dospelým osobám umožní identifikovať svoje aktuálne zručnosti a potrebu zvyšovania ich úrovne,
- vypracovanie a predloženie ponuky vzdelávania a odbornej prípravy prispôsobenej konkrétnej situácii každého jednotlivca, ktorá vychádza z jeho existujúcich zručností,
- potvrdzovanie a uznávanie zručností získaných na ceste zvyšovania úrovne zručností.

Odporúčanie je zamerané na dospelé osoby, ktoré opustili systém vzdelávania a odbornej prípravy bez dosiahnutia vyššieho sekundárneho vzdelania (EKR 4) a ktoré nemajú nárok na podporu v rámci záruky pre mladých ľudí.

V odporúčaní sa stanovuje vzdelávacia dráha pozostávajúca z prepojených sérií cielených zásahov, ktoré by zlepšili a upevnili podporu zameranú na túto skupinu a viedli k rozvoju potrebných zručností a kvalifikácií.

Tieto opatrenia sú súčasťou komplexnejšieho súboru politických opatrení na riešenie rozsiahlejších výziev spojených so zručnosťami: zvyšovanie celkovej úrovne zručností v EÚ, lepšie využitie existujúcich zručností a predvídanie ich potrieb do budúcnosti.

Členské štáty môžu pri navrhovaní svojich zásahov vychádzať z rokov vzájomného učenia a zo skúseností získaných z politík v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnanosti, ako aj prostredníctvom financovania z európskych štrukturálnych a investičných fondov, a najmä Európskeho sociálneho fondu.

• **Súlad s existujúcimi predpismi v danej oblasti politiky**

Táto iniciatíva je súčasťou nového programu v oblasti zručností v rámci politickej priority Európskej komisie číslo jedna s názvom „Nový impulz pre zamestnanosť, rast a investície“. Ide o iniciatívu, ktorá posilní inkluzívnosť pracovného trhu a sociálnych investícií a posunie Európu smerom k vzostupnej sociálnej konvergencii. Je konzistentná a komplementárna k ostatným politikám a iniciatívam v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a zamestnanosti.

Existuje už niekoľko politík, nástrojov a iniciatív EÚ na podporu zvyšovania úrovne zručností, najmä európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík, európske štrukturálne a investičné fondy, obzvlášť Európsky sociálny fond (ESF) (podrobnejšie informácie možno nájsť v časti Hodnotenie vplyvu).

Odporúčanie podporí proces reforiem, ktorý sa začal na základe cieľov stratégie Európa 2020, najmä tým, že prispeje k dosiahnutiu cieľov v oblasti zvyšovania miery zamestnanosti a znižovania miery chudoby a zmiernenia dôsledkov predčasného ukončenia školskej dochádzky. Celkové ciele európskeho semestra týkajúce sa koordinácie hospodárskych politík sa opierajú o integrované usmernenia, ktoré zahŕňajú hlavné smery hospodárskych politík, ako aj usmernenia politík zamestnanosti (spoločne nazývané „integrované usmernenia“). Čiastočným cieľom hlavných smerov hospodárskych politík je posilniť rast vykonaním štrukturálnych reforiem a odstránením kľúčových prekážok rastu a vytvárania pracovných miest. Usmernenia politík zamestnanosti zahŕňajú priority, ako je napr. uľahčenie tvorby pracovných miest, zlepšenie ponuky pracovnej sily a zručností, podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a presadzovanie rovnakých príležitostí. V odporúčaníach pre

jednotlivé krajiny na rok 2015⁷ sa zdôrazňuje, že efektívne, účinné a progresívne programy odborného vzdelávania a odbornej prípravy vrátane cieleného vzdelávania dospelých zohrávajú pri zvyšovaní zamestnateľnosti kľúčovú úlohu. Pripomína sa v nich aj to, že v niektorých členských štátoch je potrebné posilniť verejné služby zamestnanosti a že aktívne opatrenia na trhu práce by sa mohli efektívnejšie zamerať na osoby, ktoré sú najviac vzdialené od trhu práce.

Konkrétne v oblasti **vzdelávania a odbornej prípravy** bude súčasný návrh vychádzať z niekoľkých existujúcich opatrení tak, že sa bude realizovať podľa kľúčových politických posolstiev týkajúcich sa nevyhnutnosti znížiť počet dospelých osôb s nízkou úrovňou zručností. Členské štáty sa v ňom vyzvú, aby posilnili súčinnosť medzi politickými opatreniami, ktoré musia fungovať spoločne, aby sa dosiahli očakávané výsledky, najmä v oblasti aktívnych politík trhu práce, usmernení a poradenstva, politík v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy vrátane potvrdzovania a sociálnych politík.

Strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) ponúka členským štátom platformu na spoluprácu v oblasti politiky, ktorá patrí do právomoci členských štátov. V spoločnej správe ET 2020 prijatej v novembri 2015 sa stanovujú revidované priority vrátane priorít Európskeho programu vzdelávania dospelých⁸ s dôrazom na zabezpečovanie schopnosti čítať a písať, schopnosti počítať a digitálnych zručností, a poskytovanie dostatočného množstva „druhých šancí“, ktoré vedú k uznanej kvalifikácii podľa EKR pre tých, ktorí nemajú kvalifikáciu na úrovni 4 (vyššie sekundárne vzdelanie).

Európsky kvalifikačný rámec zahŕňa kvalifikácie vychádzajúce z výsledkov vzdelávania získaných formálnym všeobecným alebo odborným vzdelaním (ako je napr. vyššie sekundárne vzdelávanie). Prístup založený na výsledkoch vzdelávania, ktorý je podporený EKF, zároveň uľahčuje získavanie kvalifikácií na základe učenia v neformálnom či informálnom prostredí predstavujúcim najväčšiu časť vzdelávania dospelých. Úroveň 4 EKF je úroveň, s ktorou väčšina členských štátov referencuje svoje kvalifikácie na stupni vyššieho sekundárneho vzdelania, stupeň vzdelania, ktorý sa čoraz viac stáva prahom na získanie lepšieho prístupu na trh práce a ku kontinuálnemu vzdelávaniu a odbornej príprave. Miera zamestnanosti u ľudí, ktorí nedosiahli túto úroveň, je o 25 percentuálnych bodov nižšia, než je miera zamestnanosti v prípade tých, ktorí ju dosiahli; počet pracovných miest vhodných pre osoby bez vyššieho sekundárneho vzdelania rýchlo klesá; a dokonca aj pracovné miesta označené ako pracovné miesta vyžadujúce „nízku úroveň zručností“ budú v budúcnosti vyžadovať vyššiu úroveň zručností.

Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie z roku 2006 vykonávajú členské štáty prostredníctvom učebného plánu pre všetky úrovne vzdelávania a odbornej prípravy a poukazuje sa v ňom na význam schopnosti čítať a písať, schopnosti počítať a digitálnych zručností.

Odporúčaním Európskeho parlamentu a Rady o európskom kvalifikačnom rámci (EKR) pre celoživotné vzdelávanie z roku 2008 sa zavádza referenčný rámec kvalifikačných úrovní vymedzených výsledkami vzdelávania. Stanovuje sa v ňom, že každú úroveň možno dosiahnuť rôznymi cestami formálneho, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Popri iných nástrojoch je Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) systémom kreditov založeným na výsledkoch vzdelávania, ktorý uľahčuje

⁷ Odporúčania Rady, ktoré sa týkajú národných programov reforiem, Ú. v. EÚ 215/C 272, 18.8.2015.

⁸ Uznesenie Rady o obnovenom európskom programe vzdelávania dospelých (2011/C 372/01).

potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a modulárne napredovanie smerom k dosiahnutiu kvalifikácie.

V odporúčaní Rady⁹ (2011) o politikách zameraných na zníženie miery predčasného ukončovania školskej dochádzky sa stanovuje rámec komplexných stratégií vrátane preventívnych, intervenčných a kompenzačných opatrení, pričom kompenzačné opatrenia sú zacielené na opätovné zapojenie osôb, ktoré ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu bez dosiahnutia vyššieho sekundárneho vzdelania. Náhradné formy, ako napr. druhošancové alebo neformálne vzdelávanie sprevádzané potvrdením predchádzajúceho štúdia a možnosťou vrátiť sa do procesu vzdelávania a odbornej prípravy pomáhajú mladým ľuďom dokončiť si vzdelanie. Vo všetkých členských štátoch boli zavedené opatrenia zamerané na zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky, ktoré majú pozitívny vplyv. V roku 2015 sa priemerná miera predčasného ukončenia školskej dochádzky (veková skupina od 18 do 24 rokov) odklňala približne o jeden percentuálny bod od referenčnej hodnoty stratégie Európa 2020 predstavujúcej 10 % , no medzi jednotlivými členskými štátmi boli veľké rozdiely. Aj keď sa dosiahne referenčná hodnota, zvyšných 10 % ľudí v tejto vekovej skupine bude čeliť vážnym problémom spojeným s prístupom k udržateľnému zamestnaniu. Okrem toho v niektorých podskupinách patriacich do staršej vekovej skupiny stále panuje vysoká miera predčasného ukončenia školskej dochádzky, najmä pokiaľ ide o dospelých, ktorí sa stali ekonomicky aktívni v ranom veku, príslušníkov tretích krajín s pobytom v EÚ a iných osôb s migrantským pôvodom.

V odporúčaní Rady z roku 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa sú členské štáty vyzvané, aby do roku 2018 zaviedli vnútroštátne opatrenia na potvrdzovanie (identifikácia, dokumentácia, hodnotenie a certifikácia) neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa vrátane možností pre nezamestnané osoby alebo osoby, ktorým hrozí strata práce, podrobiť sa „audit zručností“, ktorým sa identifikujú ich zručnosti. Opatrenia zavedené na potvrdzovanie a hodnotenie zručností budú zohrávať kľúčovú úlohu pri poskytovaní záruky získania zručností.

Konkrétne v oblasti **zamestnanosti** bude súčasný návrh dopĺňať niekoľko existujúcich opatrení a nadväzovať na ne.

V odporúčaní Rady z roku 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí¹⁰ sa stanovuje, že všetci mladí ľudia vo veku do 25 rokov dostanú kvalitnú konkrétnu ponuku do 4 mesiacov od ukončenia formálneho vzdelávania alebo straty zamestnania, a to bez ohľadu na to, či sú evidovaní v rámci služieb zamestnanosti. Ponuka by mala mať formu pracovného miesta, učňovskej prípravy, stáže alebo kontinuálneho vzdelávania a mala by byť prispôbena potrebám a situácii každého jednotlivca. Záruka získania zručností poskytne podporu všetkým dospelým osobám bez ohľadu na to, či sú zamestnané. V prípade nezamestnaných osôb však bude dopĺňať záruku pre mladých ľudí, čo znamená, že nebude zahŕňať osoby, ktoré sú oprávnené na podporu v rámci záruky pre mladých ľudí, keďže tieto osoby už majú možnosť dostať ponuku na vzdelávanie a odbornú prípravu.

Odporúčanie Rady z roku 2016 týkajúce sa integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce zabezpečilo silnejšiu podporu viac ako 11 miliónom osôb, ktoré sú nezamestnané dlhšie ako jeden rok. Odporúča sa v ňom, aby sa dlhodobo nezamestnaným osobám ponúklo najneskôr

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1441711487189&uri=CELEX%3A32011H0701%2801%29>.

¹⁰ Odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí (2013/C 120/01).

v 18. mesiaci nezamestnanosti hĺbkové individuálne posúdenie a poradenstvo a dohoda o pracovnej integrácii, ktorá by mala obsahovať individuálnu ponuku a určenie jednotného kontaktného miesta. Odporúčanie týkajúce sa záruky získania zručností by mohlo poskytnúť usmernenie na to, ako možno nízkokvalifikovaným nezamestnaným osobám poskytnúť možnosti zvyšovania úrovne zručností, v rámci dohôd o pracovnej integrácii.

- **Súlad s ostatnými politikami EÚ**

Tento návrh podporuje prioritu Komisie, ktorou je posilnenie tvorby pracovných miest a rastu. Cieľom tejto iniciatívy je poskytnúť ľuďom reálnu šancu naplniť svoj potenciál a začleniť sa na trh práce. Tým, že sa viac ľudí posunie nad hranicu zamestnanosti, pomôže Európe lepšie využívať svoj ľudský kapitál. Posilnenie tohto typu sociálnych investícií podporuje európsku konkurencieschopnosť, vzostupnú sociálnu konvergenciu a hospodársky rast.

Komisia nedávno predložila prvý náčrt európskeho piliera sociálnych práv, ktorý oznámil predseda Juncker v septembri 2015, a začala širokú verejnú konzultáciu s cieľom zozbierať názory a reakcie všetkých zainteresovaných subjektov. Európsky pilier sociálnych práv stanoví niekoľko kľúčových zásad s cieľom podporiť dobre fungujúce a spravodlivé trhy práce a systémy sociálneho zabezpečenia v rámci eurozóny. Prvý oddiel náčrtu súvisí s potrebou zabezpečiť, aby každá osoba mala celoživotný prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave s cieľom získať náležitú úroveň základných zručností a kľúčových kompetencií potrebnú na aktívnu účasť v spoločnosti a v zamestnaní. Osobitne sa v ňom uvádza, že mladí ľudia a dospelé osoby v produktívnom veku s nízkou úrovňou zručností by sa mali podporiť, aby si aktualizovali svoje zručnosti.

Na účely integrácie migrantov sa v spoločných základných zásadách pre politiku integrácie prisťahovalcov v Európskej únii prijatých v roku 2004 uvádza, že „úsilie v oblasti vzdelávania je kľúčové pre prípravu prisťahovalcov a hlavne ich potomkov na to, aby boli úspešnejší a aktívnejší členovia spoločnosti“. Členské štáty prijali niekoľko opatrení na zlepšenie úrovne vzdelania a zamestnanosti štátnych príslušníkov tretích krajín a iných osôb s prisťahovaleckým pozadím, v niektorých prípadoch s finančnou podporou EÚ, najmä Európskeho sociálneho fondu. V roku 2014 prijala Rada závery o integrácii štátnych príslušníkov tretích krajín oprávnené sa zdržiavajúcich v EÚ, ktorými opätovne potvrdila spoločné základné zásady. Záruka získania zručností môže prispieť k integrácii štátnych príslušníkov tretích krajín a je v súlade s iniciatívami EÚ týkajúcimi sa európskej migračnej agendy.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Návrh vychádza z článkov 165 a 166 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), pričom prispieva aj k podpore kvalifikovanej, vyškolenej a prispôsobivej pracovnej sily a vysokej úrovne zamestnanosti, ako sa uvádza v článkoch 145 a 147 ZFEÚ. V článku 165 ZFEÚ sa stanovuje, že Únia prispieva k rozvoju kvalitného vzdelávania podporovaním spolupráce medzi členskými štátmi a, ak je to potrebné, podporovaním a dopĺňovaním činnosti členských štátov pri plnom rešpektovaní ich zodpovednosti za obsah výučby a organizácie vzdelávacích systémov a za ich kultúrnu a jazykovú rozmanitosť. V článku 166 sa stanovuje, že Únia uskutočňuje politiku odborného vzdelávania, ktorá podporuje a dopĺňa činnosť členských štátov pri plnom rešpektovaní ich zodpovednosti za obsah a organizáciu odborného vzdelávania.

V tejto iniciatíve sa odporúča, aby sa spoločné línie činností vykonávali na úrovni členských štátov s podporou zo strany EÚ. Navrhujú sa v nej opatrenia, ktoré bude potrebné vykonať na úrovni EÚ a členských štátov. Na úrovni EÚ sa zabezpečí koordinácia, najmä pomocou príslušných európskych nástrojov a s podporou partnerského učenia. Členské štáty zostávajú plne zodpovedné za návrh, vypracovanie a vykonávanie svojich dojednaní (právnych predpisov, nariadení, kolektívnych zmlúv) týkajúcich sa zavedenia záruky získania zručností na vnútroštátnej úrovni. Opatrenia na oboch úrovniach sa dopĺňajú a výhradné právomoci členských štátov sú zachované.

- **Subsidiarita**

Dôvody politických opatrení na úrovni EÚ

Všetky otázky, ktorými sa zaoberá táto iniciatíva, majú význam pre celú EÚ; ich rozsah si vyžaduje koherentnú a koordinovanú činnosť. Je potrebné, aby sa opatrenia prijali vo všetkých členských štátoch a aby sa politická pozornosť a investície zamerali na dosiahnutie podstatného poklesu percentuálneho počtu dospelých populácie s nízkou úrovňou zručností v EÚ. Koordinovaný prístup na úrovni EÚ by zabezpečil súčinnosť a spoluprácu a zároveň zvýšil pozitívne vzájomné účinky na maximum.

EÚ je vo svojej práci na rozvíjaní kvalitného vzdelávania a odbornej prípravy a pri vykonávaní politiky odbornej prípravy zodpovedná za podporu spolupráce medzi členskými štátmi a v prípade potreby za podporu a dopĺňanie ich činnosti. Členské štáty sa v zmysle strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave 2020 zhodli v tom, že podiel osôb s nízkou úrovňou zručností je príliš vysoký a že tento problém treba riešiť na úrovni EÚ. Popri rešpektovaní zodpovednosti členských štátov dáva odporúčanie týmto ambíciám konkrétnu podobu tým, že ponúka usmernenia k opatreniam, ktorými sa má zlepšiť poskytovanie možnosti zvyšovania úrovne zručností nízkokvalifikovaným osobám, vychádzajúc z osvedčených postupov identifikovaných na základe vzájomného učenia a analytickej práce.

Pri rozvíjaní stratégie zamestnanosti je EÚ zodpovedná za koordináciu, podporu spolupráce a opatrení členských štátov. Popri rešpektovaní právomocí členských štátov, napĺňa odporúčanie zmysel tejto ambície, najmä tým, že vychádza z výmeny osvedčených postupov.

Nízka výkonnosť trhu práce na vnútroštátnej úrovni v dôsledku vysokého podielu dospelých osôb s nízkou úrovňou zručností a nedostatočného sociálneho začlenenia osôb v tejto kategórii môže mať negatívne hospodárske dôsledky a narušiť hospodársku a sociálnu súdržnosť celej EÚ. Existujú mnohé výzvy spojené s poskytovaním príležitostí na zvyšovanie úrovne zručností a táto nová iniciatíva bude podporovať prechod k väčšej efektívnosti a vyšším normám v oblasti poskytovania takýchto možností. Nadväzuje na úspešné postupy na vnútroštátnej úrovni a prenáša ich do konkrétnych opatrení, ktoré pomôžu členským štátom zvýšiť kvalitu a vplyv ich politík v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, zamestnanosti a sociálnych politík zameraných na osoby s nízkou úrovňou zručností.

- **Proporcionalita**

V odporúčaní sa uvádzajú opatrenia, ktoré sa majú prijať na vnútroštátnej úrovni. Odporúčanie je v súlade so zásadou proporcionality, pretože poskytuje pružný rámec a usmernenia týkajúce sa modernizácie a reformných procesov v členských štátoch. Vychádza z príkladov osvedčených postupov v celej EÚ a uznáva, že odlišné vnútroštátne, regionálne alebo miestne podmienky by mohli viesť k odlišnému spôsobu vykonávania odporúčania. Členské štáty určia orgány zodpovedné za vykonávanie odporúčania a môžu uprednostniť

cieľové skupiny v závislosti od vnútroštátnych podmienok a dostupných zdrojov.

Odporúčanie poskytuje rámec pre opatrenia na podporu a zvyšovanie úrovne zručností nízkokvalifikovaných dospelých osôb a jeho rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na usmerňovanie orgánov verejnej správy a iných poskytovateľov o kľúčových krokoch pri navrhovaní a vykonávaní záruky získania zručností. V odporúčaní sa takisto zachováva vysoká miera pružnosti pre členské štáty, pokiaľ ide o návrh a podstatu vykonávacích opatrení na vnútroštátnej úrovni.

Navrhované kroky rešpektujú postupy členských štátov a rozmanitosť systémov. Zohľadňuje sa v nich skutočnosť, že členské štáty potrebujú diferencovaný prístup, ktorý odzrkadľuje rôzne hospodárske, finančné a sociálne situácie, ako aj rozdielne podmienky na trhu práce.

Záruka získania zručností sa má poskytovať dobrovoľne na základe záväzku a záujmu dotknutých osôb ďalej si zvyšovať úroveň zručností, ako aj v súlade s vykonávacími pravidlami, ktoré zaviedli členské štáty.

- **Výber nástroja**

Výber nástroja, t. j. odporúčanie Rady, je primeraný. Vychádza z existujúceho európskeho práva a je v súlade s typom dostupných nástrojov na prijatie krokov v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnanosti na európskej úrovni. Skúsenosti z minulosti, a najmä s EKR, ukazujú, že odporúčanie má potenciál viesť k štrukturálnym reformám na úrovni členských štátov.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Cielené konzultácie o možných prístupoch k riešeniu problému nízkej úrovne zručností obyvateľstva v produktívnom veku prebiehali v rôznych prostrediach a s kľúčovými zainteresovanými stranami, ako sa opisuje ďalej.

Sociálni partneri vyjadrili širokú podporu pre iniciatívu v oblasti zručností a ochotu pomáhať pri riešení problému dospelých osôb s nízkou úrovňou zručností. Odborové zväzy vnímajú základné zručnosti ako základné právo a zdôrazňujú význam primeraných poradenských služieb pre všetkých a potrebu zohľadniť predchádzajúce vzdelanie každého jednotlivca. Uviedli, že pracovníci s nízkou úrovňou zručností sú v dôsledku rodinných a pracovných záväzkov často odrádzaní od toho, aby sa zapojili do odbornej prípravy, ktorú potrebujú. Domnievajú sa, že členské štáty by mali mať určitú flexibilitu pri vykonávaní odporúčania. Zamestnávatelia poznamenali, že za získanie základných zručností je zodpovedný členský štát, a zdôraznili význam osobného záväzku každého jednotlivca zvyšovať si úroveň zručností. Mal by sa zohľadniť význam zručností z hľadiska potrieb spoločností. Zamestnávatelia navrhli, aby sa poskytovanie prispôbilo situácii špecifických podskupín osôb s nízkou úrovňou zručností (napr. nezamestnané/zamestnané osoby), a poukázali na potrebu prispôbiť poskytovania vzdelávania tak, aby bolo vhodné na naplnenie potrieb cieľovej skupiny dospelých osôb.

O otázke, ako riešiť problematiku osôb s nízkou úrovňou zručností v produktívnom veku sa konzultovalo s generálnymi riaditeľmi pre odborné vzdelávanie a prípravu (OVP). Mnohí respondenti súhlasili s tým, že opatrenia treba zamerať na dospelé osoby s nízkou úrovňou zručností. Medzi otázkami, ktoré sa podčiarkli, bola potreba motivovať dospelé osoby, aby sa

zapojili do vzdelávania, prispôsobenie poskytovaného vzdelávania potrebám študentov, zameranie sa na konkrétne podskupiny dospelých osôb s nízkou úrovňou zručností, význam opatrení na potvrdzovanie zručností získaných prostredníctvom neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, ako aj význam kvalitných poradenských služieb. Takisto sa viackrát zdôraznilo, že verejné služby zamestnanosti by mohli zohrávať kľúčovú úlohu.

V rámci Poradného výboru pre odborné vzdelávanie prebehli trojstranné konzultácie o iniciatíve týkajúcej sa programu v oblasti zručností. Presnejšie v otázke osôb s nízkou úrovňou zručností sa dosiahla všeobecná zhoda v tom, že nadobudnutie solídnych základných zručností je nevyhnutným predpokladom pre ďalšie vzdelávanie, prístup k zamestnaniu a pre plnohodnotné postavenie v spoločnosti. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby všetci dospelí dosiahli minimálne požiadavky. Popri schopnosti čítať a písať a schopnosti počítať by sa za základné zručnosti mali pokladať aj minimálne digitálne zručnosti. Dospelým, ktorým tieto zručnosti chýbajú, by mali byť k dispozícii ciele programy výučby. Programy by mali byť prispôsobené potrebám dospelých pracovníkov a mali by im pomôcť prekonať nedostatok motivácie. Zamestnávateľia zdôraznili, že za poskytovanie základných zručností zodpovedá štát a že zamestnávateľia by nemali znášať celú záťaž spojenú s riešením neefektívnosti systémov počiatočného vzdelávania a odbornej prípravy. Odborové zväzy zdôraznili, že môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri zlepšovaní informovanosti o výhodách zvyšovania úrovne zručností a o dostupných príležitostiach, ako aj pri uzatváraní dohôd so zamestnávateľmi, ktoré majú zamestnaným osobám umožniť lepší prístup k takýmto príležitostiam zvyšovať si úroveň zručností. Vyzdvihli sa niektoré príklady úspešných dohôd sociálnych partnerov, ako sú nedávne skúsenosti Francúzska s vytvorením interdisciplinárneho osvedčenia pre základné zručnosti a odborné spôsobilosti dohodnutého medzi sociálnymi partnermi a sprístupneného nízkokvalifikovaným pracovníkom alebo nezamestnaným osobám.

Celkovo sa v odpovediach podčiarkla potreba primeraných usmernení a podporných služieb pre vzdelávajúce sa dospelé osoby, potreba flexibilného poskytovania služieb s cieľom naplniť odlišné potreby rôznych skupín vzdelávajúcich sa dospelých osôb, ako aj potreba vychádzať zo zručností, ktoré každý jednotlivec už má.

Na stretnutiach príslušných výborov, poradných a pracovných skupín a pri rôznych iných príležitostiach prebehli rokovania s vnútroštátnymi orgánmi, so sociálnymi partnermi, zástupcami regionálnych a miestnych orgánov a s inými zainteresovanými stranami.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Prieskum PIAAC poskytuje rozsiahle údaje o úrovniach zručností u dospelých v 17 členských štátoch, o vplyve zručností na ich životné šance, ako aj na konkurencieschopnosť a rast jednotlivých krajín. Zároveň zdôrazňuje, že v EÚ žije značný počet dospelých osôb, ktoré majú problémy s čítaním, písaním, počítaním a používaním nových technológií. Dôkazy o vzťahu medzi úrovňami zručností, kvalifikáciami a zamestnateľnosťou prináša PIAAC a PISA a výberové zisťovanie pracovných síl.

Štúdiou Európskeho monitorovacieho strediska pre politiku zamestnanosti z roku 2015 sa vykonala hĺbková analýza financovania odbornej prípravy vo všetkých členských štátoch zameraná na zlepšenie úrovne zručností dospelých nezamestnaných osôb (vo veku od 25 do 64 rokov) s nízkou úrovňou kvalifikácie alebo nedostatočnými základnými zručnosťami. Zistilo sa v nej, že vzdelávacie opatrenia s pozitívnejšími výsledkami hodnotenia zvyčajne bývajú dobre prispôbované potenciálu uchádzačov o prácu; spĺňajú potreby (miestnych) zamestnávateľov, pokiaľ ide o zručnosti; vedú k formálnym odborným kvalifikáciám; sú menšieho rozsahu a sú zacielené na znevýhodnené skupiny a konkrétne povolania. Takisto sa

v nej zistilo, že kľúčom k účinnej odbornej príprave sú individualizované prístupy a že pre osoby, ktoré ukončili odbornú prípravu, sú potrebné usmernenia a následné kroky, najmä pre tie, ktoré sa pokladajú za vzdialené od trhu práce a ktoré čelia viacnásobným prekážkam pri hľadaní zamestnania, aby sa tieto osoby udržali na celoživotnej ceste vzdelávania.

Európsky register validácie, ktorý vypracúva Cedefop každé dva roky, spolu s monitorovaním EKR zo strany Cedefop poskytujú prehľad o pokroku členských štátov pri vykonávaní odporúčania Rady z roku 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.

Štúdia siete Eurydice o vzdelávaní a odbornej príprave dospelých v Európe 2015: Rozšírením prístupu k vzdelávacím možnostiam mapuje dostupnosť špecializovaného poskytovania základných zručností a programov zameraných na nižšie a vyššie sekundárne vzdelanie dospelých v členských štátoch. Ďalšie štúdie o vzdelávaní dospelých zamerané na kvalitu, financovanie a efektívnosť politických zásahov spolu s výsledkami práce pracovných skupín v tejto oblasti politiky poskytujú množstvo informácií vo všetkých členských štátoch a vyzdvihujú osvedčené postupy.

Nadchádzajúca štúdia strediska Cedefop¹¹ poskytuje analýzu sociálnych a iných nákladov a dôsledkov spojených s nízkou úrovňou zručností.

• **Posúdenie vplyvu**

Navrhovaný nástroj, t. j. odporúčanie Rady, ponúka usmernenia k napredovaniu v zabezpečovaní možnosti zvýšiť úroveň zručností dospelých, ale pokiaľ ide o navrhovanie a vykonávanie opatrení, ponecháva členským štátom veľkú flexibilitu. Táto skutočnosť obmedzuje mieru, do akej môžu byť vplyvy jasne identifikované *ex ante*. Preto sa nevykonalo posúdenie vplyvu. Napriek tomu bola vypracovaná analytická správa vrátane oddielu venovanému možným vplyvom a nákladom. Táto správa tvorí prílohu k pracovnému dokumentu útvarov Komisie, ktorý sprevádza oznámenie o programe v oblasti zručností.

Návrhy vysvetlené v odporúčaní vychádzajú z rozsiahlej revízie štatistických údajov, ako aj z dostupných dôkazov existujúcej politiky a ustanovení v členských štátoch. Namiesto plnohodnotného posúdenia vplyvu bol prijatý vyváženejší prístup a v nadväznosti naň sa vypracovala analytická správa. Táto správa tvorí prílohu k pracovnému dokumentu útvarov Komisie, ktorý sprevádza oznámenie o programe v oblasti zručností.

Táto analýza ukázala, že ak sa nepodniknú žiadne kroky, možno očakávať, že pracovné príležitosti pre osoby s nízkou úrovňou zručností sa zhoršia; očakáva sa, že dlhodobý trend smerujúci k neustále sa zvyšujúcim nárokom na zručnosti bude pretrvávať, čím sa zvýši riziko, že osoby s nízkou úrovňou zručností si nebudú môcť nájsť zamestnanie. Neustále investície do aktuálnych programov zameraných na zvyšovanie úrovne zručností, ktoré nemusia vždy zabezpečiť dosiahnutie požadovanej kvality a dosahu a nemusia byť vhodne prispôbené potrebám rôznorodých cieľových skupín, pravdepodobne situáciu nezmenia. Potreba konať je preto evidentná. Pokiaľ ide o rozsah opatrení, v analýze bola identifikovaná možnosť odporúčania Rady týkajúceho sa vytvorenia záruky získania zručností pre nízkokvalifikované dospelé osoby za najkonzistentnejšiu s cieľmi politiky EÚ. Má tú výhodu, že spája záväzok na európskej úrovni s opatreniami jednotlivých členských štátov na základe silného politického odhodlania vyriešiť problém spojený s nízkou úrovňou zručností

¹¹ CEDEFOP (2016, pripravovaná štúdia). Hospodárske a sociálne dôsledky nízkej úrovne zručností dospelých osôb v EÚ, výskumná práca Cedefop.

obyvateľstva v produktívnom veku, a to tak, že stanovuje komplexný a systematický rámec pre cesty zvyšovania úrovne zručností a zároveň dáva členským štátom flexibilitu, aby určili spôsoby jeho vykonávania.

Na základe makroekonomických modelov rastu odhaduje Cedefop potenciálny vplyv vyššej úrovne zručností na rast HDP na obyvateľa s použitím pozorovaných trhových údajov (HDP/HDP na obyvateľa) a iných relevantných makroekonomických premenných z databázy Európskej komisie AMECO a celohospodárskej databázy organizácie Conference Board. Z odhadu vyplýva, že zvýšenie strednej úrovne zručností dospeléj populácie (úrovne 3 – 4 ISCED) o jeden percentuálny bod by mohlo posilniť rast HDP na obyvateľa o 0,99 percentuálneho bodu. Pomocou tohto empirického dôkazu simulovalo stredisko Cedefop dlhodobý rast produkcie na základe vyššej úrovne zručností. Táto simulácia ukazuje, že v porovnaní so základným scenárom strediska Cedefop, podľa ktorého dôjde k poklesu podielu dospelých osôb s nízkou úrovňou zručností, by ďalšie zníženie (o 4 percentuálne body) počtu nízkokvalifikovaných osôb dospelého obyvateľstva viedlo k zvýšeniu ročného HDP EÚ približne o 350 miliárd EUR.

• **Základné práva**

Jeden z cieľov udržateľného rozvoja stanovených Organizáciou Spojených národov na rok 2015 je zabezpečiť, aby všetci mladí ľudia a podstatná časť dospelých mužov a žien nadobudli do roku 2030 schopnosti čítať a písať a schopnosti počítať.

V článku 14 Charty základných práv Európskej únie sa stanovuje, že každý má právo na vzdelanie a na prístup k odbornému a ďalšiemu vzdelávaniu. Napriek tomuto univerzálnemu právu významná časť obyvateľstva EÚ nezostáva v systéme formálneho vzdelávania a odbornej prípravy dostatočne dlho na to, aby dosiahla minimálnu úroveň zručností a prístup k vzdelávacím možnostiam po ukončení školy nie je medzi občanmi EÚ spravodlivý. Cieľom tohto návrhu je podporiť väčšiu rovnosť tak, že sa nízkokvalifikovaným dospelým osobám poskytne príležitosť dosiahnuť minimálnu úroveň základných zručností a pokročiť k formálnej kvalifikácii.

V Európskej únii je právo na ochranu osobných údajov zaručené článkom 8 Charty základných práv Európskej únie. Vždy, keď si opatrenia stanovené v tomto nariadení vyžadujú spracovanie osobných údajov, musia sa vykonať v súlade s právnymi predpismi EÚ o ochrane osobných údajov, najmä so smernicou 95/46/ES o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov¹² a s vnútroštátnymi vykonávacími opatreniami k tejto smernici, ako aj v súlade s nariadením (ES) č. 45/2001 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov¹³.

Smernica 95/46/ES bude nahradená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (všeobecné nariadenie o ochrane údajov)¹⁴, ktoré sa začne uplatňovať od 25. mája 2018.

¹² Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

¹³ Ú. v. ES L 8, 12.1.2001, s. 1.

¹⁴ Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1 – 88.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Úspešné vykonávanie navrhovaného odporúčania si bude vyžadovať primerané a dostatočné financovanie. Zatiaľ čo zostáva v súlade so záväzkami členských štátov v zmysle Paktu stability a rastu, bude mať na vnútroštátnej úrovni vplyv na zdroje. Podporuje sa využívanie finančnej podpory EÚ aj prostredníctvom možného prerozdelenia programov ESF.

Odporúčanie dáva členským štátom veľkú flexibilitu, pokiaľ ide o vykonávacie pravidlá a prioritné cieľové skupiny, čo znamená, že nemožno odhadnúť náklady na vykonávanie záruky na úrovni celej EÚ. Vypracovalo sa však niekoľko scenárov s použitím kľúčových premenných (počet osôb využívajúcich záruku získania zručností a náklady na jednu osobu spojené so zásahom). Tieto scenáre poukazujú na širokú škálu nákladov, ktoré možno očakávať. Viac informácií sa uvádza v oddiele 3.4 technickej prílohy 1 k pracovnému dokumentu útvarov Komisie, ktorý je priložený k oznámeniu o novom programe v oblasti zručností pre Európu.

Investovanie do vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania je jedným z 11 cieľov európskej politiky súdržnosti a v súčasných nariadeniach o Európskom sociálnom fonde sa osobitne uvádza zlepšenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu a aktualizácia zručností a kompetencií pracovnej sily. Možno použiť aj existujúce zdroje z fondov podporujúcich sociálne začlenenie (napr. ESF, EaSi, FEAD, EGF) alebo rozvoj sektorových zručností (napr. EPFRV), najmä na podporu znevýhodnených skupín, ako sú nezamestnané dospelé osoby s nízkou úrovňou zručností, ekonomicky neaktívne osoby a migranti. Počas súčasného programovacieho obdobia (2014 – 2020) sa odhaduje, že programy ESF umožnia viac ako 3 miliónom osôb získať kvalifikáciu. Z fondu ESF bude viac ako 27 miliárd EUR investovaných do vzdelávania, odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania a z Európskeho fondu regionálneho rozvoja viac ako 6 miliárd EUR.

Odporúčanie poskytuje flexibilný rámec zásahov, podľa ktorého členské štáty môžu prispôsobiť existujúce rozdelenie prostriedkov na podporu osôb s nízkou úrovňou zručností v súlade so svojou rozpočtovou situáciou. Okrem toho bude vykonávanie oznámenia v zásade vychádzať z už existujúcej politiky a úpravy, keďže členské štáty už majú zavedené systémy alebo časti takýchto systémov, ktorými majú osloviť nízkokvalifikované osoby a umožniť im zvýšiť si úroveň zručností. Členské štáty sa už zaviazali, že zavedú režimy potvrdzovania vrátane auditov zručností pre zraniteľné skupiny na základe odporúčania o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Členské štáty nedávno v spoločnej správe o ET 2020 potvrdili svoj politický záväzok spočívajúci v znížení počtu nízkokvalifikovaných osôb a osôb s nízkou úrovňou zručností. Programy zamerané na základné zručnosti a digitálne vzdelávanie, ako aj príležitosti na dosiahnutie vyššieho sekundárneho vzdelania v neskoršom veku, sa uplatňujú v celej EÚ.

Vykonávanie na národnej úrovni bude znamenať administratívne náklady na zriadenie koherentných ciest zvyšovania úrovne zručností, prispôbovanie administratívnych kapacít a školenia zamestnancov, koordináciu poskytovaných služieb, audity zručností a poskytovanie prispôbených vzdelávacích ponúk či ponúk odborného vzdelávania. Celkový vplyv na rozpočet však môže byť v strednodobom horizonte obmedzený, ak by sa táto investícia premietla do viacerých prípadov nástupu do zamestnania, vyšších miezd, produktívnejšej pracovnej sily a lepších prognóz zručností pre budúce generácie (najmä ak sa zároveň pristúpi k ďalším dôležitým reformám zručností), ako aj do spravodlivejšej a integrovanejšej spoločnosti.

V pripravovanej štúdii strediska Cedefop sa uvádzajú tieto výhody **vyššej úrovne zručností**:

- a) zvýšené zdanenie práce;
- b) vyššie nepriame dane z vyššieho disponibilného príjmu osôb s vyššou úrovňou zručností;
- c) nižšie dávky v nezamestnanosti (z dôvodu lepšej zamestnanosti vyplývajúcej z vyššej úrovne zručností) prospešné pre verejné rozpočty v dlhodobom horizonte;
- d) znížené výdavky na zdravotnú starostlivosť;
- e) nižšie výdavky z dôvodu zníženej miery trestnej činnosti.

Navrhované odporúčanie Rady si nevyžaduje dodatočné rozpočtové zdroje EÚ ani ľudské zdroje Komisie.

5. ĎALŠIE PRVKY

• Plány vykonávania, formy monitorovania, hodnotenia a podávania správ

V odporúčaní sa členské štáty vyzývajú, aby do jedného roka od jeho prijatia vypracovali akčný plán jeho vykonávania. Mal by zahŕňať mechanizmy koordinácie, prioritné cieľové skupiny identifikované na vnútroštátnej úrovni a dostupné finančné prostriedky.

S cieľom zabezpečiť efektívnosť sa v odporúčaní takisto navrhuje zavedenie vhodných opatrení na vnútroštátnej úrovni na monitorovanie a hodnotenie prijatých opatrení a ich vplyvu na pokrok pri zlepšovaní základných a digitálnych zručností a znižovaní počtu nízkokvalifikovaných osôb. Tieto výsledky by sa mali podľa potreby preskúmať a mali by byť základom pre úpravu vykonávacích opatrení.

Pokrok smerom k dosiahnutiu cieľov iniciatívy by sa mal merať na úrovni EÚ pomocou existujúcich mechanizmov podávania správ v kontexte európskeho semestra a procesu ET 2020, bez ohľadu na opatrenia, ktoré budú zavedené po roku 2020.

• Podrobné vysvetlenie osobitných ustanovení

Odseky 1 a 2

V tomto návrhu sa odporúča, aby členské štáty vytvorili záruku získania zručností, ktorá osobám, ktoré ukončili počiatočné vzdelávanie alebo odbornú prípravu bez dosiahnutia vyššieho sekundárneho vzdelania (úroveň 4 EKR) alebo rovnocenného vzdelania a ktoré nemajú nárok na podporu v rámci záruky pre mladých ľudí, umožní prístup k cestám zvyšovania úrovne zručností a vďaka ktorej budú môcť:

- získať minimálnu úroveň schopnosti čítať a písať, schopnosti počítať, digitálnych zručností a/alebo
- postúpiť smerom k získaniu kvalifikácie na úrovni 4 EKR alebo rovnocennej kvalifikácie, osvojiť si širší súbor zručností, a to na základe odporúčania o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie.

Úroveň 4 EKR je úroveň, ku ktorej väčšina krajín prirovnáva kvalifikácie na úrovni vyššieho sekundárneho vzdelania a rovnocenné kvalifikácie a čoraz viac sa stáva úrovňou minimálneho dosiahnutého stupňa vzdelania potrebného na získanie prístupu ku kvalifikovanému pracovnému miestu na trhu práce a možnosti ďalšieho vzdelávania a odbornej prípravy (pozri oddiel s názvom Nové výzvy).

Úroveň 4 EKR je úroveň vzdelania nadobudnutá na konci vyššieho sekundárneho vzdelávania vo väčšine členských štátov, ktoré naviazali svoje úrovne kvalifikácií na EKR. Táto úroveň umožňuje študentom prístup k ďalšiemu vzdelávaniu na terciárnom stupni. EKR umožňuje referencovanie kvalifikácií získaných prostredníctvom formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a vzhľadom na to, že dospelí sa skôr zapoja do neformálneho ako do formálneho vzdelávania, navrhujú sa v znení odporúčania použiť referenčné úrovne EKR.

Pojem nízkokvalifikovaná dospelá osoba je v odôvodneniach vymedzený ako osoba, ktorá opustila systém počiatočného vzdelávania a odbornej prípravy bez dosiahnutia vyššieho sekundárneho vzdelania a ktorá nemá nárok na podporu v rámci záruky pre mladých ľudí.

Navrhovaná záruka získania zručností zahŕňa tri kroky a jej realizácia by sa mala opierať o súbor kľúčových zásad, ktoré sú založené na osvedčených postupoch. Ide o tieto tri kroky:

- hodnotenie zručností v záujme identifikácie aktuálnych zručností a potreby zvyšovania ich úrovne;
- prispôbená ponuka vzdelávania a odbornej prípravy a
- potvrdzovanie a uznávanie zručností získaných vďaka záruke získania zručností v súlade s národnými kvalifikačnými rámcami a systémami.

Odseky 3 – 4 Hodnotenie zručností

Osoby s nízkou úrovňou schopnosti čítať a písať, schopnosti počítať alebo digitálnych zručností často disponujú zručnosťami vrátane odborných zručností, môžu však mať špecifické nedostatky, pokiaľ ide o základné zručnosti alebo širší súbor zručností. Ak by sa všetkým poskytlo štandardné vzdelávanie alebo štandardný kurz odbornej prípravy bez zohľadnenia zručností, ktorými už disponujú, bolo by to neefektívne a kontraproduktívne. Kľúčovým faktorom účinného poskytovania je prispôbiť odbornú prípravu potrebám jednotlivcov. Cieľom hodnotenia zručností je identifikovať zručnosti, ktoré osoba už nadobudla, a všetky nedostatky, ktoré treba odstrániť, aby sa dostala na požadovanú úroveň.

Môže sa to vykonať formou „auditu zručností“, ako sa stanovuje v odporúčaní Rady z roku 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Výsledkom takéhoto auditu zručností je zvyčajne súpis zručností danej osoby, ktorý môže slúžiť ako základ plánu ďalších krokov pri ponúkanej odbornej príprave a podpore. Audity zručností tohto druhu už sú v rôznych európskych krajinách k dispozícii a môžu byť zdrojom inšpirácie pre krajiny, ktoré majú záujem ich zaviesť. Hodnotiaci nástroj, ktorý vypracovala OECD s podporou Komisie s názvom „Hodnotenie vzdelávania a zručností online“ poskytuje výsledky na individuálnej úrovni spojené s hodnotami zistenými výskumom PIAAC v oblasti schopnosti čítať a písať, schopnosti počítať a riešenia problémov v technicky vyspelom prostredí, pričom niekoľko európskych krajín už vytvorilo jeho verziu v národnom jazyku.

Navrhuje sa, aby členské štáty poskytli nízkokvalifikovaným dospelým osobám príležitosť absolvovať hodnotenie, ako je napr. audit zručností, na identifikáciu existujúcich zručností a potrieb zvyšovania ich úrovne.

Odseky 5 – 8 Prispôbená a flexibilná ponuka vzdelávania

Výsledky hodnotenia zručností by boli základom pre vytvorenie prispôbenej ponuky na vzdelávanie a odbornú prípravu. Hlavným znakom vzdelávacej ponuky, ktorá by sa vypracovala pre každého príjemcu, je to, že by sa ňou mali odstrániť konkrétne nedostatky

zručností, ktoré sa identifikujú v procese ich hodnotenia. Ponuka by sa teda mohla týkať odbornej prípravy zameranej na schopnosť čítať a písať, schopnosť počítať a na digitálne zručnosti, ich kombináciu alebo odbornej prípravy, ktorá by viedla k získaniu kvalifikácie.

Ponuka môže byť v dvoch fázach, no mala by byť už od začiatku umožňovať nadobudnutie kvalifikácie na úrovni 4 EKR. S ohľadom na identifikované potreby zvyšovania úrovne zručností by sa programy mali zamerať v prvom rade na to, aby vzdelávajúce sa osoby nadobudli schopnosť čítať a písať, schopnosť počítať a digitálne zručnosti, a poskytnúť im pevný základ pre pokračovanie v ďalšom vzdelávaní a napokon získanie kvalifikácie. Programy by mohli byť zamerané aj priamo na postup dosiahnutia kvalifikácie na úrovni 4 EKR alebo rovnocennej kvalifikácie, ak z výsledkov hodnotenia zručností vyplýva, že je to v prípade danej osoby možné.

Na odstránenie prekážok, ktoré bránia zvyšovaniu úrovne zručností, by ponuka vzdelávania a odbornej prípravy mala byť flexibilnejšia a prispôsobená vzdelávacím návykom dospelých. V odporúčaní sa preto zdôrazňuje potreba primeraného vzdelávacieho prostredia, náležité kvalifikovaných učiteľov a školiteľov, učebných metód zodpovedajúcich veku a využívania digitálneho vzdelávania. Dospelí, ktorí nemajú dobré skúsenosti z minulosti, sú motivovaní, keď vidia, že napredujú. Takýto pokrok možno dosiahnuť tak, že sa poskytované vzdelávanie a odborná príprava rozdelia do viacerých zvládnuteľných jednotiek výsledkov vzdelávania, ktoré možno samostatne dokumentovať, hodnotiť a potvrdzovať.

Ak sa ponúkne odborná príprava na získanie kvalifikácie, je dôležité, aby mala význam z hľadiska naplnenia potrieb miestneho trhu práce, a tak by ponuka zvyšovania úrovne zručností kvalifikácie mala byť zameraná na doplnenie chýbajúcich zručností na miestnej a regionálnej úrovni.

Odsek 9 Potvrdzovanie a uznávanie

V odporúčaní sa navrhuje, aby členské štáty vychádzali z existujúcich režimov potvrdzovania, ktoré sú zamerané na hodnotenie a certifikáciu zručností nadobudnutých prostredníctvom záruky získania zručností a aby zabezpečili uznávanie zručností v záujme dosiahnutia kvalifikácie podľa národných kvalifikačných rámcov a systémov.

Potvrdenie umožní vzdelávajúcim sa osobám zaznamenať pokrok v rôznych etapách vzdelávacej dráhy, aby mohli zbierať kredity na získanie kvalifikácie alebo čiastočnej kvalifikácie v národnom kvalifikačnom rámci, ktorá zodpovedá úrovni 4 EKR. Je to jednoduchšie, ak národné kvalifikačné rámce umožňujú nízkokvalifikovaným dospelým osobám postupnými a transparentnými krokmi získať plnú kvalifikáciu a dosiahnuť výsledky vzdelávania viacerými spôsobmi.

Vykonávanie záruky získania zručností by malo byť založené na súbore kľúčových zásad, ako sa uvádza ďalej v texte.

Odsek 11 Koordinácia a partnerstvo

Poskytovanie vzdelávania dospelým je často nejednotné. Politiky môžu vytvárať rôzne vládne subjekty zodpovedné za rozličné podskupiny; vzdelávanie a odbornú prípravu dospelým poskytuje celý rad poskytovateľov; rozsah takéhoto poskytovania môže byť v každej lokalite iný. Podpora dostupná nízkokvalifikovaným dospelým osobám na základe aktívnej politiky trhu práce nie vždy zodpovedá dlhodobým potrebám zvyšovania úrovne zručností a vo väčšine prípadov sa zameriava len na nezamestnané osoby.

Účinná koordinácia politiky a poskytovaného vzdelávania je jedným z kľúčových faktorov osvedčených ako pomoc pri zabezpečovaní, aby zásahy verejnej politiky do vzdelávania dospelých dosiahli svoje ciele¹⁵. Hoci koordinácia politiky je dôležitá, vykonávanie môže byť úspešné len za podmienky aktívneho zapojenia širokej škály zainteresovaných strán, ako aj širokej škály partnerstiev, ktoré sú nevyhnutné na jej fungovanie.

V tomto návrhu sa preto odporúča, aby členské štáty určili jeden alebo malý počet subjektov, ktoré budú zodpovedné za vykonávanie záruky získania zručností tak, že budú koordinovať prácu príslušných verejných subjektov a podporovať partnerstvá so širokou škálou zainteresovaných strán. Vyžaduje si to venovať väčšiu pozornosť účinnej koordinácii viacerých orgánov verejnej moci vrátane verejných služieb zamestnanosti, poskytovateľov služieb, ako aj subjektov pôsobiacich v oblasti profesijného poradenstva a potvrdzovania vzdelania.

Treba podporiť partnerstvá, aby sa zapojilo široké spektrum aktérov, sociálnych partnerov, poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy, zamestnávateľov, sprostredkovateľských a odvetvových organizácií, miestnych a regionálnych hospodárskych subjektov, služieb v oblasti zamestnanosti, sociálnych a komunitných služieb, knižníc, organizácií občianskej spoločnosti atď. Miestne orgány môžu zohrávať významnú úlohu aj pri identifikovaní potrieb na miestnej úrovni a môžu uľahčiť spôsob, ako osloviť cieľové skupiny. Tieto partnerstvá môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri realizácii jednotlivých krokov záruky, oslovovaní cieľových skupín a zabezpečovaní poradenstva počas celého procesu.

Odseky 12 až 16 Opatrenia zamerané na oslovenie cieľových skupín, poradenstvo a podporu

Prieskum ukazuje, že mnohé dospelé osoby nie sú informované o výhodách, ktoré predstavuje zlepšovanie zručností alebo príležitosti na zvyšovanie ich úrovne, ktoré si nevyžadujú návrat do školských lavíc. Ak sa majú ľudia obrátiť na príslušné služby, treba zvoliť správne stratégie ich oslovovania. Koncepcia takéhoto oslovovania musí vychádzať z adekvátneho poznania jednotlivých podskupín, ktoré patria do populácie osôb s nízkou úrovňou zručností, pričom každá z nich si vyžaduje trochu iný prístup. Napríklad evidované nezamestnané osoby môžu ľahšie osloviť subjekty, ktoré im pomôžu vrátiť sa na trh práce. Na druhej strane možno nezamestnané osoby osloviť aktívnym zapojením zamestnávateľov alebo odborových zväzov. Špecifické opatrenia môžu byť potrebné na oslovenie migrantov, ak nepoznajú jazyk hostiteľskej krajiny atď. Oslovovaním by sa mala zvýšiť informovanosť dospelých osôb o prínosoch zvýšenia úrovne zručností, o dostupných poradenských a podporných opatreniach a vzdelávacích možnostiach a poskytnúť stimuly s cieľom motivovať ich, aby ich využívali.

Oslovovanie je len jedným krokom v procese sprístupňovania možností zvyšovania úrovne kvalifikácií osobám, ktorých úroveň zručností je nízka. Poradenstvo je ďalšou podmienkou poskytovania rád a informácií o tom, čo záruka získania zručností predstavuje, na koho sa treba na začiatku obrátiť a ako si v tomto procese udržať správny kurz. Takéto poradenstvo a podpora by mali byť dostupné vzdelávajúcim sa osobám vo všetkých etapách na ceste zvyšovania úrovne zručností.

V odporúčaní sa vyzýva na podporu počiatočného a kontinuálneho profesijného rozvoja pracovníkov v oblasti vzdelávania dospelých, uznanie ich kľúčovej úlohy v poskytovaní

¹⁵ Hĺbkové analýzy politík vzdelávania dospelých a ich účinnosť v Európe; Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie, 2015.

vzdelávania a odbornej prípravy dospelým osobám s nízkou úrovňou zručností a v oblasti poradenstva a podpory.

Okrem oslovovania a poradenstva môžu členské štáty zväziť aj poskytovanie osobitnej podpory, aby odbúrali prekážky, ktoré ľuďom bránia v tom, aby sa zapojili do vzdelávania. V odporúčaní sa uvádzajú príklady takýchto opatrení priamej alebo nepriamej podpory vrátane práva na voľno určené na odbornú prípravu alebo finančných stimulov pre vzdelávajúce sa osoby alebo podpory pre zamestnávateľov určenej na to, aby svojich zamestnancov podporili pri zvyšovaní si úrovne zručností. Finančné stimuly a demotivačné faktory takisto zohrávajú úlohu pri rozhodnutí investovať do zručností, a to tak v prípade vzdelávajúcej sa osoby, ako aj zamestnávateľa, a môže byť potrebné ich preskúmať.

Odseky 17 až 26

Úspech odporúčania bude závisieť aj od precíznosti, s akou sa prijaté kroky pri jeho vypracúvaní a vykonávaní monitorujú a pravidelne hodnotia, s cieľom vytvoriť účinný cyklus kontrol v rámci politiky a zlepšovania, ktoré sú pri vykonávaní automaticky zohľadnené. Vytvorenie základne poznatkov, ku ktorej budú mať spoločný prístup všetky členské štáty a Komisia na nepretržité poskytovanie informácií a zlepšovanie postupov, bude predstavovať trvalý výstup tejto iniciatívy. V súčasnosti je k dispozícii elektronická platforma vzdelávania dospelých v Európe (EPALE), ktorá v súlade s týmto odporúčaním zozbierané informácie ľahko sprístupňuje všetkým subjektom zapojeným do zvyšovania úrovne zručností u osôb, ktorých úroveň zručností je nízka. Bola vytvorená na uľahčenie výmeny osvedčených postupov a spoluprácu medzi odborníkmi zodpovednými za vzdelávanie dospelých a bude slúžiť ako archív na učebné materiály, nástroje hodnotenia a iné materiály pre subjekty, ktoré toto odporúčanie vykonávajú.

Krajiny sú vyzvané, aby do jedného roka od prijatia tohto odporúčania vypracovali akčný plán na jeho vykonávanie. V pláne by sa mali identifikovať prioritné cieľové skupiny stanovené na vnútroštátnej úrovni na základe výsledkov identifikácie dospelých osôb s nízkou úrovňou zručností a v súlade so situáciou v jednotlivých členských štátoch a s dostupnými zdrojmi, prípadne s ohľadom na výsledky prvého prieskumu PIACC ako východiskového bodu.

Na základe výsledkov monitorovania a hodnotenia na vnútroštátnej úrovni (ktoré sa majú spoločne využiť v kontexte európskeho semestra a ET 2020) a národných akčných plánov Komisia zhodnotí vykonávanie opatrení zavedených do konca roku 2018. Komisia predloží Rade do piatich rokov od prijatia odporúčania komplexnú správu, v ktorej zhodnotí vplyv a výsledky záruky získania zručností v celej EÚ.

Na podporu tohto procesu budú slúžiť údaje zozbierané úradom Eurostat pomocou každoročného výberového zisťovania pracovných síl, prieskumu vzdelávania dospelých a prieskumu kontinuálnej odbornej prípravy, ako aj ďalšia práca OECD na prieskume PIACC. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi s cieľom podporiť zameranie finančných zdrojov EÚ na účasť na PIAAC a doplnkovej analýze údajov PIAAC.

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

týkajúce sa vytvorenia záruky získania zručností

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 165 a 166,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) V dnešnej spoločnosti potrebuje mať každý dostatočnú úroveň schopnosti čítať a písať, schopnosti počítať a digitálnych zručností s cieľom realizovať svoj plný potenciál, zohrávať aktívnu úlohu v spoločnosti a prijať svoju sociálnu a občiansku zodpovednosť. Tieto zručnosti sú kľúčové aj preto, že umožňujú prístup na pracovný trh a postup na ňom, ako aj účasť na ďalšom vzdelávaní a odbornej príprave. Kvalifikácie na úrovni 4 európskeho kvalifikačného rámca (EKR 4) nadobudnuté všeobecným alebo odborným vyšším sekundárnym vzdelaním a odbornou prípravou sa čoraz viac vnímajú ako úroveň kvalifikácie umožňujúca prístup na trh práce a k príležitostiam ďalšieho vzdelávania a odbornej prípravy.
- (2) Voľné pracovné miesta (vrátane nových aj náhradných) si neustále vyžadujú vyššiu úroveň a širšiu škálu zručností. V budúcnosti bude menej pracovných miest, ktoré budú vyžadovať len elementárne zručnosti. Dokonca aj takéto „elementárne“ pracovné miesta, pre ktoré je zvyčajne potrebná nízka alebo žiadna úroveň kvalifikácie, majú stále vyššie nároky. Veľká väčšina pracovných miest bude vyžadovať najmä určitú úroveň digitálnych zručností a stále väčší počet elementárnych pracovných miest si vyžaduje určité kľúčové alebo všeobecné zručnosti (ako sú komunikácia, riešenie problémov, tímová práca, emocionálne zručnosti).
- (3) V roku 2015 žilo v Európskej únii 64 miliónov ľudí, teda viac než štvrtina jej obyvateľov, vo veku od 25 do 64 rokov, ktorí ukončili počiatočné vzdelávanie a odbornú prípravu dosiahnutím nanajvýš nižšieho sekundárneho vzdelania¹⁶. Hoci neexistuje meranie úrovni základných zručností týchto ľudí, z prieskumu OECD o audite zručností, ktorým sa testovala úroveň schopnosti čítať a písať a schopnosti počítať, ako aj úroveň digitálnych zručností a využívania IKT v technicky vyspelom prostredí, vyplýva, že 17 členských štátov EÚ vykazuje podobný počet dospelých osôb vo veku od 16 do 65 rokov, ktoré dosiahli najnižšiu úroveň odbornej spôsobilosti.
- (4) Okrem toho údaje PISA poukazujú na významný percentuálny podiel osôb vo veku 15 rokov, ktoré dosahujú slabé výsledky v čítaní (17,8 %), matematike (22,1 %) a vo vede (16,6 %), teda výsledky nad referenčnou hodnotou ET 2020 predstavujúcou 15 %. 21

¹⁶ Eurostat, výberové zisťovanie pracovných síl, 2015.

- (5) Tieto rozsiahle empirické dôkazy by naznačovali, že 20 až 25 % dospelých Európanov nedisponuje zručnosťami, ktoré sú podmienkou pre ďalšie vzdelávanie, a je menej pravdepodobné, že sa zapoja do vzdelávania alebo že sa v plnej miere budú podieľať na hospodárstve a stanú súčasťou spoločnosti založených na digitalizácii. Tieto osoby sú vystavené vyššiemu riziku nezamestnanosti, vyššej miere chudoby a sociálneho vylúčenia, väčším zdravotným rizikám, dosahujú nižšiu strednú dĺžku života a je u nich vyššie riziko, že ich deti budú dosahovať slabé výsledky v škole.
- (6) Nízkokvalifikované osoby so zásadným nedostatkom základných zručností predstavujú veľmi vysoký podiel nezamestnaných, a najmä dlhodobo nezamestnaných osôb. Tieto nedostatky im sťažujú návrat na trh práce. To isté platí pre ostatné zraniteľné skupiny, napríklad starších pracovníkov, ekonomicky neaktívne osoby a štátnych príslušníkov tretích krajín.
- (7) Politiky členských štátov zamerané na zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky a odbornej prípravy, ktoré sa opierajú o opatrenia zamerané na prevenciu, zásah a kompenzáciu, majú pozitívny účinok; v roku 2015 sa priemerná miera predčasného ukončenia školskej dochádzky (vo vekovej skupine od 18 do 24 rokov) odklňala približne o jeden percentuálny bod od hlavného cieľa stratégie Európa 2020, ktorý predstavoval 10 %, no medzi jednotlivými členskými štátmi boli veľké rozdiely. Aj keď sa dosiahne hlavný cieľ, zvyšných 10 % osôb bude pri vstupe do dospelosti čeliť vážnym problémom spojeným s prístupom k udržateľnému zamestnaniu. Okrem toho staršie vekové kategórie (osoby vo veku 25 rokov a viac) vykazujú naďalej veľký počet osôb, ktoré odišli zo školy predčasne, pričom ide najmä o štátnych príslušníkov tretích krajín alebo iné osoby s prisťahovaleckým pozadím.
- (8) Účasť nízkokvalifikovaných dospelých osôb na celoživotnom vzdelávaní je stále štyrikrát nižšia než v prípade osôb s terciárnym vzdelaním. Prístup k možnostiam celoživotného vzdelávania zostáva nevyvážený vo všetkých sociálno-ekonomických skupinách, pričom niektoré skupiny obyvateľov v produktívnom veku, najmä štátni príslušníci tretích krajín, majú obmedzenejší prístup. Faktory, ktoré bránia účasti na zvyšovaní úrovne kvalifikácie, sú štrukturálnej aj situačnej povahy. Medzi ne patrí úzka škála príležitostí dostať ponuku, neprimerané poskytovanie vzdelávacích služieb prostredníctvom formálnych a zdĺhavých programov, absencia potvrdzovania predchádzajúceho štúdia, neprimerané pedagogické prístupy, nedostatočný rozvoj vzdelávania na pracovisku a chýbajúca informovanosť o výhodách zvyšovania úrovne kvalifikácie a o dostupnej podpore.
- (9) V záujme podpory spravodlivejšieho a nestrannejšieho prístupu k príležitostiam zvýšiť si úroveň kvalifikácií a s cieľom riešiť tieto výzvy s ohľadom na rôznorodosť cieľových skupín by záruka získania zručností mala zaručovať prístup k flexibilným cestám zvyšovania úrovne kvalifikácií, pričom by sa nízkokvalifikovaným dospelým osobám umožnilo zlepšiť si schopnosť čítať a písať, schopnosť počítať a digitálne zručnosti, a pokračovať vo vzdelávaní vlastným tempom s cieľom získať rozsiahlejší súbor zručností, a tak dosiahnuť úroveň 4 EKR alebo rovnocennú kvalifikáciu.
- (10) Záruka získania zručností by bola zacielená na nízkokvalifikované dospelé osoby vymedzené ako osoby, ktoré opustili systém počiatočného vzdelávania a odbornej prípravy bez dosiahnutia vyššieho sekundárneho vzdelania a ktoré nemajú nárok podporu v rámci záruky pre mladých ľudí¹⁷.

¹⁷

Odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí (2013/C 120/01).

- (11) S ohľadom na situáciu v jednotlivých členských štátoch a dostupné zdroje by sa členské štáty mali zamerať na vykonávanie záruky získania zručností v záujme prioritných cieľových skupín (napríklad nezamestnaných osôb, znevýhodnených skupín, určitých vekových skupín atď.).
- (12) Záruka získania zručností by sa mala vykonávať v súlade s vykonávacími opatreniami zavedenými členskými štátmi a jej vykonávanie by malo vychádzať z odhodlania jednotlivcov a ich záujmu o zvyšovanie úrovne kvalifikácií.
- (13) Vykonávanie týchto opatrení by malo prebiehať v plnom súlade s pravidlami Paktu stability a rastu.
- (14) Vždy, keď si opatrenia stanovené v tomto odporúčaní vyžadujú spracovanie osobných údajov, musia byť tieto údaje spracované v súlade s právnymi predpismi EÚ o ochrane osobných údajov¹⁸, ako aj v súlade s príslušnými vnútroštátnymi vykonávacími opatreniami.
- (15) V Charte základných práv Európskej únie sa uznáva právo na vzdelanie a na prístup k odbornému a ďalšiemu vzdelávaniu pre všetkých.
- (16) Cieľom samitu Organizácie Spojených národov o udržateľnom rozvoji z roku 2015 je zabezpečiť, aby všetci mladí ľudia a podstatná časť dospelých mužov a žien nadobudli do roku 2030 schopnosť čítať a písať a schopnosť počítať.
- (17) Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady 2006/962/ES z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie¹⁹ predstavuje referenčný rámec, ktorý podporuje členské štáty pri zabezpečovaní toho, aby mali mladí ľudia do ukončenia počiatočného vzdelávania a odbornej prípravy rozvinuté kľúčové kompetencie, ktorými budú vybavení do života v dospelom veku a ktoré budú môcť využiť pri ďalšom vzdelávaní, ako aj v pracovnom živote. Takisto podporuje členské štáty v zabezpečovaní toho, aby boli dospelé osoby schopné rozvíjať a aktualizovať svoje kľúčové kompetencie počas celého života.
- (18) Rámec EÚ pre digitálne kompetencie pre občanov poskytuje spoločnú referenciu týkajúcu sa toho, čo v súčasnej spoločnosti znamená byť digitálne zručný, a vymedzuje kompetencie a ich úrovne v piatich kľúčových oblastiach. Mohol by sa použiť ako základ pre vytvorenie hodnotiacich nástrojov na identifikáciu chýbajúcich zručností a na vytvorenie prispôsobenej odbornej prípravy, pomocou ktorej by sa tieto nedostatky odstránili.
- (19) Na základe odporúčania Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie²⁰ (EKR) sa vytvoril spoločný referenčný rámec z ôsmich úrovní vyjadrených vo forme výsledkov

¹⁸ Najmä smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov (Ú. v. ES L 8, 12.1.2001, s. 1); má sa nahradiť nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1 – 88), uplatniteľným od 25. mája 2018.

¹⁹ Ú. v. EÚ L 394, 30.12.2006, s. 10.

²⁰ Ú. v. EÚ C 111, 6.5.2008, s. 1.

vzdelávania. Každú úroveň možno dosiahnuť rôznymi cestami formálneho, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.

- (20) V uznesení Rady o obnovenom európskom programe vzdelávania dospelých z roku 2011²¹ sa stanovili priority pre rozvoj odvetvia vzdelávania dospelých. Za prioritu, ktorá si vyžaduje okamžitú pozornosť, sa v ňom stanovilo poskytnutie druhošancových príležitostí, a najmä nadobudnutie základných zručností, akými sú schopnosť čítať a písať, schopnosť počítať, ale aj digitálne zručnosti. V spoločnej správe Rady a Komisie o vykonávaní strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020)²² sa ako naliehavá priorita definuje vyššia miera zabezpečovania schopnosti čítať a písať, schopnosti počítať a digitálnych zručností a druhošancových príležitostí, ktoré povedú k uznaniu kvalifikácie podľa EKR pre tých, ktorí nemajú kvalifikáciu úrovne 4 EKR. Spoločná správa obsahuje aj strednodobé ciele v oblasti odborného vzdelávania a prípravy (OVP). Jedným z nich je zlepšenie prístupu ku kvalifikáciám pre všetkých prostredníctvom flexibilnejších a priepustnejších systémov OVP, predovšetkým ponukou efektívnych a integrovaných poradenských služieb a sprístupnením potvrdzovania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.
- (21) Odporúčanie Rady z 28. júna 2011 o politikách na zníženie predčasného ukončovania školskej dochádzky²³ poskytuje rámec komplexných politík, ktoré zahŕňajú opatrenia zamerané na prevenciu, zásah a kompenzáciu. Kompenzačné opatrenia ponúkajú spôsoby, ako sa vrátiť do procesu vzdelávania a odbornej prípravy a nadobudnúť chýbajúce kvalifikácie. Medzi tieto spôsoby patrí druhošancové alebo neformálne vzdelávanie sprevádzané potvrdením predchádzajúceho dosiahnutého vzdelania.
- (22) V odporúčaní Rady z roku 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa²⁴ sú členské štáty vyzvané, aby do roku 2018 zaviedli vnútroštátny systém potvrdzovania (identifikácia, dokumentácia, posudzovanie a certifikácia) neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Tento proces zahŕňa poskytnutie možnosti pre nezamestnané osoby alebo osoby, ktorým hrozí strata zamestnania, podrobiť sa „audit zručností“ s cieľom identifikovať svoje vedomosti, zručnosti a kompetencie.
- (23) V odporúčaní Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí²⁵ sa odporúča, aby mladí ľudia do veku 25 rokov dostali kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže do štyroch mesiacov od straty zamestnania alebo ukončenia formálneho vzdelania. Členské štáty sa v ňom vyzývajú, aby mladým ľuďom s predčasne ukončenou školskou dochádzkou a s nízkou úrovňou zručností ponúkli spôsoby, ako sa vrátiť do procesu vzdelávania a odbornej prípravy alebo zapojiť do vzdelávacích programov „druhej šance“ zaručujúcich vzdelávacie prostredie, ktoré reaguje na ich osobitné potreby a umožní im nadobudnúť kvalifikáciu, ktorá im chýba.

²¹ Ú. v. EÚ C 372, 20.12.2011, s. 1.

²² V správe ET 2020 sa stanovujú opatrenia pre európsku spoluprácu vo všetkých oblastiach vzdelávania a odbornej prípravy do roku 2020; Ú. v. EÚ C 417, 15.12.2015, s. 1. [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XG1215\(02\)&from=SK](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XG1215(02)&from=SK).

²³ Ú. v. EÚ C 191, 1.7.2011, s. 1.

²⁴ Ú. v. EÚ C 398, 22.12.2012, s. 1.

²⁵ Ú. v. EÚ C 120, 26.4.2013, s. 1.

- (24) V odporúčaní Rady z 15. februára 2016 týkajúcom sa integrácie dlhodobo nezamestnaných do trhu práce²⁶ sa odporúča, aby sa dlhodobo nezamestnaným osobám ponúklo hĺbkové individuálne posúdenie a poradenstvo, ako aj dohoda o pracovnej integrácii, ktorá by mala obsahovať individuálnu ponuku a určenie jednotného kontaktného miesta najneskôr v čase, keď obdobie ich nezamestnanosti dosiahne 18 mesiacov.
- (25) V odporúčaní Komisie 2008/867/ES z 3. októbra 2008 o aktívnom začleňovaní ľudí vylúčených z trhu práce²⁷ boli členské štáty vyzvané, aby rozšírili a zlepšili investície do ľudského kapitálu prostredníctvom politik v oblasti inkluzívneho vzdelávania a odbornej prípravy vrátane účinných stratégií celoživotného vzdelávania a aby prispôsobili systémy vzdelávania a odbornej prípravy novým požiadavkám na kompetencie a potrebe digitálnych zručností.
- (26) Závery Rady z 5. a 6. júna 2014 o integrácii štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnené zdržiavajú v Únii, opätovne potvrdili spoločné základné zásady pre politiku integrácie prisťahovalcov v Európskej únii prijaté v roku 2004, z ktorých v jednej sa uvádza, že úsilie v oblasti vzdelávania je kľúčové pre prípravu prisťahovalcov a hlavne ich potomkov na to, aby boli úspešnejší a aktívnejší členovia spoločnosti.
- (27) Napriek týmto snahám je prístup nízkokvalifikovaných dospelých osôb k možnostiam vzdelávania a odbornej prípravy a k účasti na nich stále výzvou. Cieľom aktívnych politik trhu práce je, aby nezamestnané osoby našli čím skôr prácu. Nie vždy však tieto politiky poskytujú flexibilné individualizované príležitosti na zvyšovanie úrovne zručností. Málo verejných politik sa zaoberá potrebou zvyšovania úrovne zručností tých, ktorí už zamestnanie majú, v dôsledku čoho týmto osobám hrozí zastaranosť zručností a strata zamestnania. Najväčšiu potrebu zvyšovania úrovne zručností pritom majú osoby najvzdialenejšie od trhu práce, ktoré je však najťažšie osloviť.
- (28) Vedomostná základňa potrebná pre tvorcov politik a odborníkov sa rozrastá, ale nie je úplná. Na realizáciu relevantného výskumu a analýzy sú nevyhnutné odborné znalosti orgánov Únie, najmä Eurostatu, Výkonnej agentúry pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru (EACEA) a Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), ktoré by sa mali naďalej posilňovať.
- (29) Zamestnávateľské organizácie, zamestnávatelia, odborové zväzy, priemyselné, obchodné a remeselné komory, vnútroštátne subjekty zapojené do plánovania, organizovania alebo propagovania vzdelávania a odbornej prípravy a politik v oblasti integrácie migrantov, služby zamestnanosti, poskytovatelia vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj organizácie občianskej spoločnosti, miestne orgány a komunitné služby sú kľúčovými zainteresovanými stranami v spoločnom úsilí potrebnom na oslovenie osôb s nízkou úrovňou zručností, ich zapojenie, usmernenie a podporu, na cestách zvyšovania úrovne zručností, ktoré sú prispôbené ich potrebám.
- (30) Výsledkom rozmanitosti cieľovej skupiny, ako aj fragmentácie a zložitosti politických zásahov v tejto oblasti sú často chýbajúce systematické prístupy k zvyšovaniu úrovne zručností pracovných síl a chýbajúca informovanosť o jeho sociálno-ekonomických prínosoch. Preto je potrebný koherentný politický zásah založený na účinnej koordinácii a partnerstvách v rámci politických oblastí.

²⁶ Ú. v. EÚ C 67, 20.2.2016, s. 1.

²⁷ Ú. v. EÚ L 307, 18.11.2008, s. 11.

ODPORÚČA, ABY ČLENSKÉ ŠTÁTY:

v súlade so situáciou v jednotlivých členských štátoch a v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi a poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy

1. vytvorili záruku získania zručností, ktorá nízkokvalifikovaným dospelým osobám, ktoré ukončili počiatočné vzdelávanie alebo odbornú prípravu bez dosiahnutia vyššieho sekundárneho alebo rovnocenného vzdelania (úroveň 4 EKR) a ktoré nemajú nárok na podporu v rámci záruky pre mladých ľudí, ponúkne prístup k cestám zvyšovania úrovne zručností, ktoré im na základe individuálnych potrieb umožnia:
 - a) dosiahnuť minimálnu úroveň schopnosti čítať a písať, schopnosti počítať a digitálnych zručností a/alebo
 - b) postupovať smerom k získaniu kvalifikácie na úrovni 4 EKR alebo rovnocennej kvalifikácie, osvojiť si širší súbor zručností, a to na základe odporúčania 2006/962/ES o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie;
2. vytvorili schému záruky získania zručností, ktorá je založená na troch krokoch: hodnotenie zručností, poskytovanie prispôsobeného, flexibilného a kvalitného vzdelávania a potvrdzovanie a uznávanie zručností získaných na ceste zvyšovania úrovne zručností.

HODNOTENIE ZRUČNOSTÍ

3. Poskytnúť nízkokvalifikovaným dospelým osobám príležitosť absolvovať hodnotenie, ako je napr. audit zručností, na účely identifikácie existujúcich zručností a potrieb zvyšovania ich úrovne.
4. Uplatniť v prípade nízkokvalifikovaných dospelých osôb opatrenia zamerané na potvrdzovanie zavedené v súlade s odporúčaním Rady o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa s cieľom identifikovať, dokumentovať, hodnotiť a certifikovať existujúce zručnosti.

PRISPÔSOBENÁ A FLEXIBILNÁ PONUKA VZDELÁVANIA

5. Poskytovať prispôsobené ponuky vzdelávania a odbornej prípravy v súlade s odsekom 1 na základe zistení vyplývajúcich z hodnotenia zručností a postupov potvrdzovania. V prípade migrantov z tretích krajín poskytovať prípadne aj možnosti jazykového vzdelávania a prípravy na kurzy odbornej prípravy.
6. Poskytovať ponuky vzdelávania a odbornej prípravy vo vhodných vzdelávacích prostrediach, v školách, vo vzdelávacích centrách alebo na pracovisku, v ktorých učitelia a škoolitelia s náležitou kvalifikáciou uplatňujú vyučovacie metódy prispôsobené dospelým osobám a využívajú potenciál digitálneho vzdelávania.
7. Vytvoriť štruktúru poskytovania vzdelávania a odbornej prípravy vo forme jednotiek výsledkov vzdelávania, ktoré možno individuálne zdokumentovať, posúdiť a potvrdiť, s cieľom zaznamenať pokrok vzdelávajúcich sa osôb v rôznych fázach.
8. Prispôbiť v čo najvyššej možnej miere obsah ponuky vzdelávania, ktoré vedie k získaniu kvalifikácie, v súlade s odsekom 1 písm. b), miestnym a regionálnym potrebám trhu práce a poskytovať vzdelávanie v úzkej spolupráci s miestnymi

zainteresovanými stranami, najmä so sociálnymi partnermi a miestnymi a regionálnymi hospodárskymi subjektmi.

POTVRDZOVANIE A UZNÁVANIE

9. Vychádzať z existujúcich režimov potvrdzovania na účely hodnotenia a certifikácie zručností nadobudnutých prostredníctvom záruky získania zručností a zabezpečiť ich uznávanie na účely dosiahnutia kvalifikácie podľa národných kvalifikačných rámcov a systémov.
10. Podľa situácie v jednotlivých členských štátoch vychádzať pri poskytovaní záruky získania zručností zo zásad uvedených nižšie.

Koordinácia a partnerstvo

11. Určiť jeden alebo obmedzený počet subjektov, ktorým sa poskytne adekvátny mandát a ktoré budú zodpovedné za vykonávanie tohto odporúčania, a najmä za:
koordináciu práce príslušných verejných subjektov vrátane verejných služieb zamestnanosti, poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy, subjektov poskytujúcich profesijné poradenstvo a vykonávajúcich potvrdzovanie tak, aby sa záruka získania zručností stala neoddeliteľnou súčasťou aktívnej politiky trhu práce, opatrení na zabránenie predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a integrácie migrantov z tretích krajín,
podporu pri zakladaní verejno-súkromných partnerstiev so zapojením napr. sociálnych partnerov, poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy, zamestnávateľov, sprostredkovateľov a odvetvových organizácií, miestnych a regionálnych hospodárskych subjektov, služieb v oblasti zamestnanosti, sociálnych služieb a komunitných služieb, knižníc, organizácií občianskej spoločnosti na účely vykonávania tohto odporúčania.

Opatrenia zamerané na oslovenie cieľových skupín, poradenstvo a podporu

12. S ohľadom na situáciu v jednotlivých členských štátoch a dostupné zdroje členské štáty určia prioritné cieľové skupiny, ktorým sa má poskytnúť záruka získania zručností na vnútroštátnej úrovni. Pritom treba v rámci cieľovej populácie brať ohľad na rodový aspekt, rozmanitosť a rôzne podskupiny.
13. Vykonávať opatrenia zamerané na oslovenie cieľových skupín, ktoré zahŕňajú zlepšenie informovanosti o výhodách zvyšovania úrovne zručností, sprístupňovanie informácií o existujúcom poradenstve, podporných opatreniach, o možnostiach zvyšovania úrovne zručností a o zodpovedných subjektoch, ako aj poskytovanie stimulov najmenej motivovaným osobám, aby uvedené možnosti využili.
14. Poskytovať poradenské služby s cieľom pomôcť vzdelávajúcim sa osobám absolvovať všetky kroky procesu zvyšovania úrovne zručností.
15. Podporiť počiatočný a ďalší profesijný rozvoj pracovníkov zapojených do poskytovania záruky získania zručností, najmä pedagogických pracovníkov.
16. Zvážiť návrh a vykonávanie podporných opatrení zameraných na rovnomerné odstránenie prekážok v účasti na cestách zvyšovania úrovne zručností. Tieto opatrenia by mohli mať formu buď priamej podpory vzdelávajúcim sa osobám (napr. voľno určené na odbornú prípravu, finančné stimuly alebo daňové úľavy) alebo

nepriamej podpory pre zamestnávateľov na zvyšovanie úrovne zručností ich zamestnancov.

Monitorovanie a hodnotenie

17. Vypracovať do jedného roka od prijatia tohto odporúčania akčný plán na jeho vykonávanie. Plán by zahŕňal informácie o zabezpečení koordinácie, o prioritných cieľových skupinách, dostupných finančných zdrojoch, ktoré by prípadne zahŕňali príslušné financovanie na európskej úrovni, a opatrenia v oblasti monitorovania.
18. Monitorovať a hodnotiť na vnútroštátnej úrovni všetky opatrenia v rámci záruky získania zručností a vplyv na pokrok cieľovej skupiny v rozvíjaní schopnosti čítať a písať, schopnosti počítať a v osvojovaní si digitálnych zručností, ako aj v dosahovaní kvalifikácie na úrovni 4 EKR alebo jej jednotiek.
19. Použiť výsledky monitorovania a hodnotenia na prípadné prispôsobenie koncepcie a poskytovania záruky získania zručností v jednotlivých členských štátoch a na rozvíjanie ďalších politík a reforiem založených na dôkazoch.

TÝMTO ODPORÚČA, ABY KOMISIA:

20. s podporou Poradného výboru pre odborné vzdelávanie sledovala vykonávanie tohto odporúčania v spojení s príslušnými európskymi koordinačnými subjektmi a postupmi, ktoré sa zaoberajú politikami v oblasti zamestnanosti, vzdelávania a odbornej prípravy;
21. podporovala využívanie rámcov kompetencií pre schopnosť čítať a písať, schopnosť počítať a pre digitálne zručnosti a hodnotiacich nástrojov;
22. uľahčila vzájomné učenie medzi členskými štátmi a sprístupňovala kľúčové zdroje a informácie na Elektronickej platforme vzdelávania dospelých v Európe (EPALE);
23. podporovala a vykonávala v spolupráci s orgánmi Európskej únie a medzinárodnými organizáciami, najmä s OECD, relevantný výskum a analýzu zručností dospelých a hodnotenia zručností (napr. PIAAC);
24. bez toho, aby boli dotknuté rokovania o budúcom viacročnom finančnom rámci, a v súlade s prioritami, ktoré boli stanovené na obdobie rokov 2014 – 2020, podporila na účely vykonávania tohto odporúčania používanie súčasných a budúcich európskych programov financovania v oblasti rozvoja zručností, najmä európskych štrukturálnych a investičných fondov a programu Erasmus +, a to v súlade s ich právnym základom;
25. zhodnotila vykonávanie opatrení zavedených členskými štátmi do 31. decembra 2018 na základe akčných plánov na vykonávanie, ako sa uvádza v bode 17;
26. posúdila a vyhodnotila v spolupráci s členskými štátmi a po konzultácii s dotknutými zúčastnenými stranami opatrenia prijaté v reakcii na toto odporúčanie a do piatich rokov od dátumu jeho prijatia podala Rade správu o dosiahnutom pokroku na ceste k zvyšovaniu úrovne schopnosti čítať a písať, schopnosti počítať a digitálnych zručností medzi nízkokvalifikovanými dospelými osobami, ako aj o získaných skúsenostiach a vplyvoch na budúcnosť.

V Bruseli

*za Radu
predseda*